

Stavrenski dom

Ste. 285

V Ljubljani, v ponedeljek, 14. decembra 1936

Leto 1.

Revolucija na Kitajskem Sovjetski odgovor na nemško-japonsko zvezo

Tokio, 14. dec. o. Včeraj so prišle prve vesti, da je na Kitajskem izbruhnil vojaški upor v pokrajini Senci, in sicer v bližini Siantuja, kjer so uporniške vojaške čete, za katerimi stoji Sovjetska Rusija, ujele dosedanjega diktatorja maršala Čankajška. Upornike vodi mladi maršal Čang Hsi Hlaing. Z Čankajškom so ujeli tudi 3000 vojakov in večje število generalov, ki so bili v njegovem spremstvu. Nekaj generalov so uporni vojniki takoj postrelili, prav tako tudi precej vojakov.

Kakor je znano, je general Čankajšek že ne simpatiziral, pa vsaj zastopal neodločno politiko do japonskega prodiranja na Kitajsko. Nekateri mu očitajo celo, da je bil od Japancev odkupljen. Nedvomno je kitajski diktator bil naklonjen zadnjemu japonsko-nemškemu sporazumu proti boljševiški nevarnosti, kateremu naj bi se pridružila tudi okrnjena Kitajsko. Ta pakt je namenjen uničenju Sovjetske Rusije, in sicer naj bi prišel odločilni sunek na Daljnem vzhodu od japonskih in kitajskih čet.

Sovjeti so hoteli seveda učinek tega protiboljševiškega sporazuma prebiti. Prvi izraz njihovih načrtov je upor v severni Kitajski in odstranitev maršala Čankajška, ki ga smatrajo boljševiki za svojega največjega nasprotnika. Vsi ti manevri in vsa dejanja postanejo razumljiva, če vemo za ozadje japonsko-nemško-italijanskega protiboljševiškega sporazuma.

Nemško-japonsko sodelovanje na Daljnem vzhodu

Protiboljševiška zveza, ki so jo tako slovesno razglasili v Berlinu in v Tokiu, ni evropsko diplomacijo dosti presenetila. Že od leta 1928 dalje so se začele plesti tesne zveze med politično skupino v japonski vojski, ki je vplivala na zunanjo politiko Japana in uganjala dejansko diktaturo, ter med nekaterimi krogi v nemški vojski. Glasoviti Hoffmannov načrt, ki predvideva nemški vpad v Rusijo, je japonski generalni štab natančno proučeval od leta 1931 dalje. General Araki, načelnik štaba, je ta nemški napadalni načrt popravi, izboljšal in izpopolnil. Ko je prišel na krmilo v Nemčiji Hitler, je nemško-japonsko sodelovanje dobilo dejanske oblike.

Kitajski petroleji in Nemčija

Japonsko prodiranje proti petim severnokitajskim pokrajinam: Hoxpei, Santung, Sansi, Cahar in Sujan, ki je prizadelo tak strah Angležem, so podpirali nemški trgovski krogi. Berinski finančniki so pri gospodarskih razgovorih v Tokiu dejali, da dobe Japanci ves kitajski premož v teh pokrajinah. Nemci pa pravico do pridobivanja petroleja. Dejansko so tudi zastopniki nemške petrolejske družbe »Hoch und Tief« iz Essena prodirali v Hopeu hkrati z japonskim vojaštvom.

Mednarodni finančnik P. Patoline je v Harbinu pred kratkim naznanil bližnji japonsko-nemški sporazum za prijateljsko delitev nafte in vseh eventualnih petrolejskih vrelcev na Daljnem vzhodu. Vsa ta dejstva pričajo o dolgoletni skrbno pripravljani načrti svetovni politiki Nemčije, ki je že davno pred Hitlerjem vedela, kam se mora obrniti, če hoče dobiti v vpadu v Rusijo zemlja za svoje ljudi in s pridobitvijo čezmorskih koncesij surovin za svojo vojsko in industrijo.

Od vseh evropskih veseli je edino Nemčija odobrila razkosanje Kitajske, s katerimi so začeli Japanci od tedaj, ko so osnovali mandžursko državo. Edino Nemčija je priznala takozvano neodvisno mandžursko cesarstvo. Nemški generalni konzul v Harbinu Basler ima okrog sebe cel generalni štab nemških tehnikov. Ti tehniki so do deljeni posameznim poveljstvom japonskih osvajačih čet. V Harbinu tudi že posluje zastopstvo nove nemške družbe za izdelovanje sintetičnega petroleja po Fischerjevem postopku, po katerem je mogoče poceni pridobivati petrolej iz lignita, rjavega premoga, ki ga je v teh kitajskih provincah ogromno.

Pravi namen nemško-japonskega sodelovanja

Nobenega dvoma ni, da ima to nemško-japonsko sodelovanje še drug namen, kakor pa zgolj gospodarski. »North China Daily News« piše, da je namen tega sodelovanja ustvariti vojaško strategično bazo, ki bo služila lahko za središče bodoče vojne proti Sovjetski Rusiji na Daljnem vzhodu. Da je to res, pričajo politične, psihološke in agitatorske priprave na skrajnem koncu Sibirije med ruskimi naseljenci in ostanki ruskih armad, ki so ostali tam po nastopu boljševikov v Rusiji.

Agitacije v Sibiriji

V Harbinu prebiva 70 do 80.000 Belorusov iz nekdanje Kolčakov Semjonove in Denikinove carske armade. Vsi ti so doma iz Sibirije, ki je zdaj pod boljševiki. Med temi ljudmi, ki so brez doma in brez kruha, mrzlično deluje nemška in japonska propaganda. Ti bivši carski vojniki in njihovi potomci se pod vodstvom japonskih oficirjev organizirajo v »sibirski legiji«, ki ima namen preganiti iz Sibirije rdečo vojsko in tam ustanoviti neodvisno državo. Ta neodvisna Sibirija bi bila druga Mandžurija, ki bi bila čisto odvisna od Japonske. Japonska bi se s pomočjo te navidezne države postala največje rudniške zakladnice na svetu. Koznečkova basina, ki so jo Sovjeti deloma industrializirali in začeli izkoriščati. S tem bi boljševiška Rusija izgubila svojo drugo glavno industrijsko središče in zalogo surovin, brez katerih je vsak vojaški odpor v Sibiriji nemogoč.

Japonska pa bi dobila tisto, kar išče in bi s pomočjo te vmesne vazalne države odstranila boljševiško nevarnost ob kitajski meji.

Neodvisno sibirsko cesarstvo

Hitlerjeva Nemčija odobrava in v svo močjo podpira te japonske načrte. Von Siatzky, najzupnejši agent ideološkega voditelja hitlerjevske Nemčije Rosenberg, je prvi prišel na dan z načrtom »sibirskega carstva«, čigar car bi bil vojvoda Nikita Romanov, si pokojnega velikega kneza Aleksandra. Tega agenta danes ni več, toda Nemčija ima danes v Harbinu druge svoje ljudi med belimi Rusi, ki agitirajo s tem načrtom.

Vsa Sibirija je precejšen grizljaj. Tega se zavdajo Japonci in Nemci. Za zasedbo tega ozemlja bi bilo treba ogromne armade. In je nemogoče misliti, da bi to šlo brez upora proti boljševikom v Sibiriji sami. Zato so Japonci in Nemci razvili veliko agitacijo na ozemlju Sibirije, ki leži ob rusko-mandžurski meji, skozi katero teče Amur in kjer živi poldrug milijon Ukrajincev, ki jih je preselil zaradi njihovega neukrotljivega avtonomizma sem iz car Aleksander III.

„Zelena Ukrajina“, nevarnost za rdečo Sibirijo

To ozemlje, tako zvani »zeleni klin«, je ostalo še zmeraj ukrajinsko narodno zavedno. K čemur so pripomogle kulturne organizacije »Spilke«. Kakor evropska Ukrajina, ki trpi pod sovjetskimi centralističnim jarmom, tako so tu Ukrajinci naravno med divji sovražniki ruskega marksizma. Zato jih ni težko pridobiti za kakršnokoli akcijo proti sovjetski Rusiji.

Agitacijo v Zelenu Ukrajini vrši neki Melnik, ki je tudi v službi Rosenberga in evropske ukra-

jinske avtonomistične organizacije. Ta izdaja v Harbinu list v ukrajinski in vodi »Dom zelenega klina«, ki je pribežališče za vse sirske Ukrajince, ki beže pred boljševiki. Ti begunci snujejo zdaj ukrajinsko legijo na Daljnem vzhodu, ki bo skupno s sibirsko legijo prva vdrla v boljševiško Sibirijo. Ti Ukrajinci so v tesni zvezi z vsemi ukrajinskimi emigranti v Evropi.

V vseh japonskih družbah za izkoriščanje mandžurskih in naravnih zakladov je danes udeležena nemški kapital, pa naj bodo to rudniki, nasadi bombaža, sladkornega trsa, ali petrolejski vrtniki. Vse to sistematično delo, ki gospodarsko pripravlja vojno z boljševiki na Daljnem vzhodu teče že od leta 1933 in je zdaj dobilo političen izraz v japonsko-nemški pogodbi, na katero so boljševiki odgovorili z revolucijo na Kitajskem.

Čankajšek ustreljen

Tokio, 14. decembra. o. Zadnje jutranje vesti o uporu na Kitajskem in so usodi maršala Čankajška pravijo, da je položaj dosti bolj nevaren, kakor pa se je zdelo v začetku. Uporni maršal Čank Hsi Hlaing je zbral dve diviziji in zavzel vse važne položaje, na prepreči napredovanje čet, ki jih je poslala nankinška vlada, da osvobode maršala Čankajška. O usodi ujetega maršala trdijo ena poročila, da so ga uporniki ustrelili, ko so izvedli, da nankinška vlada pošilja na nje kazensko ekspedicijo. Nankinška vlada misli, da bo Čank Hsi Hlaing pridobila na svojo stran, toda z uporniškim maršalom sodelujejo vse komunistične armade na severu, ki jih podpira sovjetska Rusija, tako da razpolaga zdaj z največjo armado na kitajskem ozemlju, ki šteje skupno kakih 400.000 mož. Komunisti imajo v svoji oblasti že osrednje kitajsko pristanišče Sinkiang.

Jurij VI. je zavladal, Edvard VIII. je odšel

London, 14. decembra. o. V soboto je kralj Jurij VI. med velikimi slovesnostmi in manifestacijami angleškega naroda prevzel oblast. Najprej je imel na seji kronskega sveta angleške države kratke govore, kjer so mu člani kronskega sveta prisegli. Nato je podal izjavo, po kateri bo varoval nedotakljivost anglikanske cerkve, ustavo ter državljanske svoboščine. Zatem je sprejel notranjega ministra Johna Simona in kot prvi ukaz podpisal naredbo o podelitvi vojvodskega naslova Edvardu VIII.

Snoči je bil objavljen govor, ki ga je imel Nj. Vel. kralj Jurij VI. na seji kronskega sveta. Kralj je med drugim dejal: Sestal sem se z vami v okoliščinah, ki jim ni primere v zgodovini naše države. Ko bom odslej vršil svoje vladarske dolžnosti vam izjavljam, da se bom ravnal po strogih načelih ustavne vlade in da bom deloval predvsem za blagostanje zajednice britskih narodov. S svojo soprogo, kot s svojo sodelavko prevzemam težko nalogo, ki mi je bila naložena. Da jo bom lahko izvršil, prosim za podporo od vseh mojih narodov. Prvo dejanje, ki naj ga izvršim kot naslednik svojega brata, pa naj bo, da mu podelim vojvodstvo, tako da se bo odslej imenoval Nj. kr. Vis. vojvoda Windsorski.

Zadnji odmevi ustavne krize

London, 14. decembra. o. Včerajšnji listi prinašajo nekatere poslovnice članke Edvardu VIII. in pravijo, da je Anglija to krizo prebolela mirno in da niti ni vsa stvar prišla za poučene ljudi tako nepričakovano. Že mesec dni je bilo jasno, da kralju ne preostane drugega kakor odstop. Zadnjih deset dni, ko je angleško in svetovno časopisje pisalo o tem vprašanju, so v Londonu samo še urejali finančno vprašanje te zadeve, pri čemer je prišlo do raznih neljubih in neprijetnih prizorov.

Glede kralja Edvarda pravijo listi, da bi se moral zavedati, da pomeni biti kralj življenjski poklic in ne samo čast. Vsak poklic pa zahteva od

človeka osebnih žrtv. Kakor se oficir zaradi svoje poklica ne more poročiti z vsako žensko, tako se tudi kralj zaradi svoje službe ne more.

Vojvoda Windsorski - na Dunaj ali v Dubrovnik?

Dunaj, 14. decembra. o. Edvard VIII. ali po novem uradnem nazivu vojvoda Windsorski je v petek o polnoči odpotoval iz Portsmoutha s torpednim rušilcem »Furry« v Pariz, iz Pariza v Basel, od tam pa čez Švico na Dunaj, kjer bo po nekaj vesteh prebil dva meseca, deloma v dvoru milijarderja Rotschilda Enfersfeld pri Dunaju, deloma na smučanju na Tirolskem, kamor je že dve zimi hodil z gospo Simpsonovo. Po drugih vesteh pa bo takoj odpotoval v Jugoslavijo, kjer so zanj najeli v Cautatu pri Dubrovniku neki dalmatinski bogataši dvorec. Vseposvoda, kamor je prišel, so množice oblegale kolodvore, toda policija jim je povsod branila dostop do vlaka.

Dejstvo, da je Edvard VIII. tako naglo odpotoval, ima svoj razlog v želji angleške vlade, ki bi ji ne bilo ljubo, da bi se kralj še mudil v Angliji.

V Kitzbühlu je sprejel drugo brzojavko. Nekateri osebe so trdile, da so to bile brzojavke gospe Simpson, ki mu poroča, da potuje z ekspresom iz Riviere na Dunaj. Drugi pa so trdili, da so videli gospo Simpson že v vožnjem vagonu v Curihi.

Ko je prečital brzojavko, je vojvoda zaprosil časnikarje, da ga naj puste na miru, ker potuje čisto kot zasebnik. Na postaji v Kitzbühlu je vojvoda sprejel ravnatelja tistega hotela, v katerem je živel še kot princ od Walesa in mu obljubil, da bo kmalu prišel na zimski šport v Kitzbüh. Ves ta čas se bo redno vračal na Dunaj, kjer bo obiskoval zdravnika Neumanna, ki mu zdravi bolezen v ušesu. Vojvoda spremlja njegov zasebni tajnik in dva angleška in osem avstrijskih detektivov.

Tuje podmornice ob španskih obalah

Valencia, 14. decembra. o. Ministrstvo za mornarico in letalstvo je izdalo poročilo, v katerem pravi, da se je v soboto ob 14.30 v bližini Malage potopila podmornica C 3, ki pripada rdeči vojni mornarici. Neka tuja podmornica je je torpedirala. Doslej je bilo mogoče dognati, da so se rešili poveljnik podmornice korvetni kapetan Agostino Gareja Vinay ter dva mornarja, ki so jih prepeljali na bolniško ladjo »Atnabroc«. Posadka podmornice C 3 je štela 47 mož.

Ni še ugotovljeno, v koliko je to poročilo valencijske vlade verjetno in resnično. Cisto lahko gre pri potopu te ladje za kako špansko vladno podmornico, ki se je pridružila nacionalistom, kakor se je to zgodilo pred tremi tedni. Če pa so to vesti resnične, je iz tega razvidno, da je treba računati z mednarodnimi zapleti v španskem delu Sredozemskega morja.

Sovjetske podmornice pod nacionalistično zastavo

London, 14. dec. o. Angleška vlada je v soboto prejela spomenico španske nacionalistične vlade, v kateri sporočajo iz Burgosa, da operira v bližini Malore med Balearskimi otoki skupina sovjetskih podmornic, ki ogrožajo plovo in tem predel Sredozemlja. Te podmornice plovejo pod nacionalistično zastavo in imajo nalog, da z ustavljanjem in nadlegovanjem ladij za vsako ceno izvozejo kak spopad na Sredozemskem morju. Nacionalistična vlada prosi Anglijo, naj to dejstvo upošteva.

Polom posredovanja

Berlin, 14. dec. o. Zunanji minister Neurath je izročil angleškemu in francoskemu poslaniku

Vesti 14. decembra

Za novega nemškega poslanika v Albaniji je imenovan von Panwitz, ki je že izročil svoje poverilnice.

Romunska manjšina na Bolgarskem je po svojem zastopniku profl. Dinculescu vložila pritožbo v tajništvo Zvezi narodov, češ da bolgari s to manjšino grdo ravnajo. Tajništvo je sklenilo poslati enega od svojih zastopnikov na daljši izlet v Bolgarijo, da se prepriča o tem.

Simpsonova je kupila vilo v Tunisu in sicer v zalivu Hamalet, ki leži 50 km od mesta Tunisa.

Prvo finsko tovarno za topove je zgradil švedski oboroževalni koncern Bofors v kraju Jivaesca. Finski vladi se je to zdelo potrebno zaradi sovjetskega sosedstva.

Portugalska da Nemčiji kolonijo Angolo v Srednji Afriki, tako poročajo iz Berlina o tajnih pogajanjih, ki jih imajo portugalski in nemški zastopniki te dni tam. Gre za južne dele te pokrajine, ki bi jih pa Portugalska ne izročila v izkoriščanje nemški državi, marveč nemški kolonialni družbi.

Glavni uredniki nemških listov morajo biti člani narodno-socialistične stranke, po zadnji uredbi. S tem odlokom bosta prizadeta oba velika in do zdaj edino še kolikortoliko neodvisna nemška lista »Berliner Tagblatt« in »Frankfurter Zeitung«.

Angleškega guvernerja na Irskem odpravlja zakon o irski neodvisnosti, ki ga je včeraj sprejela irska zbornica.

Uspešno zdravljenje gobavosti, ki je do zdaj veljala za popolnoma neozdravljivo bolezen, se je posrečilo lizbonskemu lekarnarju Antoniju Francu, ki je več bolnikov, nad katerimi so zdravniki obupali, v nekaj mesecih docela ozdravil.

Splošno stavko v Mehiki zaradi Trockega, ki mu je vlada dala dovoljenje, da se naseli tam, bodo proglasili ob njegovem prihodu po vsej državi komunistični železničarji in pomorščaki, člani tretje internacionale, da se ne bi Trocki mogel izkrcati na mehiški obali, ne se prepeljati dalje.

Novi romunski poslanik v Belgradu Cadere je prišel včeraj v Belgrad, kjer so ga sprejeli, kakor je navada ob prihodih takih gospodov.

Največji jez na Poljskem, dolg 260 m visok 30 m na reki Soli, so včeraj blagoslovili. Jez so zgradili francoski strokovnjaki za 18 milijonov zlotov in za zdaj še ne poročajo, ali je bilo pri tem kaj korupcije, kakršne smo navajeni pri takih velikih delih v francoski rezi pri nas.

Odbor ZN za preosnovo pakta te organizacije se sestane danes. V tem odboru je 27 držav. Razpravljali bodo tudi o spremembi tistega člena, ki se nanaša na posredovanje članic ZN v primeru vojne nevarnosti.

Nemški notranji minister dr. Frick obišče spomlad Budimpešto na povabilo madžarske vlade.

Arabci in Judje so se bratili, kakor se to ne- verjetno sliši, pred nekaj dnevi v alžirskem mestu Oranu, ob mohamedanski ramazanski procesiji.

Angleška preiskovalna komisija v Palestini naglo dela in bo kmalu končala svoje preiskavanje. Do zdaj je zaslišala vse zastopnike angleške vlade in zastopnike Judov. Arabci pa komisijo in njeno delo bojkotirajo.

Samomor zaradi Edvardovega odstopa je naradil predsednik nekega družabnega kluba v Dublinu, ki je nedvomno, kakor vidijo, zelo ljubil svojega kralja.

Vremensko poročilo

Dom na Komni: —2, 60 cm trde podlage, 4 cm pršila. — Včeraj je v planinah splošno snežilo, temperatura je bila povprečno 0 do —2 in je padlo 5 do 10 cm suhega snega.

spomenico, v kateri je obrazložil stališče nemške vlade glede angleško-francoskega načrta o obnovi miru v Spaniji. Sličen odgovor je izročil poslanikom obeh držav v Rimu italijanski zunanji minister Ciano, ki tudi odklanja angleško-francoski načrt glede nevmešavanja. Odklonilno je odgovorila na ta predlog še Portugalska, nasprotujeta mu pa tudi obe vojskujoči se stranki v Spaniji, zato je treba smatrati, da s premirjem v Spaniji v tej obliki, kakor si to zamislija Anglija, ne bo nič.

Spor med katalonskimi komunisti

Barcelona, 14. dec. AA. (Havas) Katalonska vlada je v krizi zaradi sporov med dvema marksističnima skupinama. Prva se je opredelila za tretjo internacionalno, druga za Trockega. Katalonski trockijevci, ki jih vodi bivši tajnik Trockega N. N. zahtevajo, da se morajo komunisti umakniti iz Katalonske vlade

Pred nacionalistično ofenzivo

Rabat, 14. dec. AA. (Havas) Radijska postaja v Cordobi je snoči razglasila, da so nacionalistične čete na madridski fronti dosegle znatne uspehe pri Jumeri. Nacionalistična letalska eskadrija je bombardirala neko tujo ladjo z vojnim materialom v bližini Malage. Po Madridu pa so nacionalistična letala raztresala v tisočih letalih Francov proglas, v katerem napoveduje odločilno ofenzivo na madridski fronti. Dan ofenzive pa držijo v največji tajnosti.

Po še nepotrjenih vesteh je nemška vlada poslala v Burgos svojega posebnega letalskega zastopnika, ki ga je vlada generala Franca ljudi že priznala.

Ob 50 letnici Kmetijske šole na Grmu:

Slovenska kmetijska hiša naj živi!

Novo mesto, 14. decembra.

V najbolj svečanem razpoloženju, ves v zastavah in slavolokih je včeraj sprejel Grmški grad pri Novem mestu številne učence te šole, profesorje in prijatelje strokovnega kmetijskega napredka na slavnost, ki je bila prirejena ob 50 letnici te prekoristne šole. Med udeleženci teh slovesnosti sta bila tudi naša najvišja predstavnika cerkvene in civilne oblasti, ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman in ban dravske banovine dr. M. Natlačen.

Otvoritev svečanosti je bila včeraj v lično okrašeni smiheljski cerkvi, kjer je škof dr. Rožman opravil slovesno službo božjo. Cerkev je bila premajhna, da bi mogla sprejeti številne udeležence proslave.

Kmečko delo - delo po božji volji

Pro sv. maši je bil ob grmskem gradu prirejen visokim gostom velik špalir gojencev grmske šole in narodnih noš. Na dvorišču grmske šole pa je nato imel inž. Matija Absec krasen pozdravni govor, nakar je še nakratko podal vso zgodovino grmskega zavoda.

V spomin na današnji zlati jubilej grmske šole so nato na dvorišču šole zasadili spominsko drevo - na grmski zemlji vzgojen oreh. Prvo lopato je zasadil ban g. dr. Marko Natlačen, za njim škof dr. Rožman, nato pa še vsi ostali učenci in nastopniki.

Govor bana dr. Natlačena

Ob tej priliki je imel ban g. dr. Marko Natlačen krasen govor, v katerem je med drugim dejal, da je »poleg pridnosti in marljivosti treba našemu kmetu predvsem izobrazbo, strokovne in stanovske. Razen tega pa je treba kmetu še nekaj: Treba mu je stanovske zavednosti in stanovskega zanosa.

30.000 za ponarejanje denarja

Maribor, 13. decembra.

O odkritju ponarejalnic bankovcev v Radvanju se v mestu, zlasti pa v okolici še vedno veliko govori. Posebno pozornost je vzbujala včeraj v Radvanju prepleta priprava za ponarejanje na sodišče. Orožniki so zaplenili v Kolmanovem stanovanju kompletno urejeno ponarejalnico delavnico. Tu so bili predvsem zelo močan fotografski aparat, razni povečevalni aparati, tiskarska stikalnica, polni pa za cel koš raznih kemikalij, fotokeramičnih plošč, barv in drugih risarskih priprav. Vseh teh priprav je bilo za velik plato voz, na katerem so zaplenjene predmete prepljali na sodnijo, kjer bodo služili pri dokaznem postopanju. Med tem je že sodišče začelo s pre-

Krstna slava na našem dvoru

Belgrad, 13. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je prejel danes svojo krstno slavo sv. Andreja Prvozvanega. V dvoru na Dedinju se je vršila ob 10.30 v dvorski kapeli svečana služba božja. Ob 11.45 pa rezanje slavnostnega kolača. Obredu so prisostvovali Nj. Vel. kralj, Nj. Vel. kraljica Marija in drugi.

Ob krstni slavi kraljevega doma so bile poslane na najvišje mesto mnogobrojne čestitke od oseb in ustanov v državi in tujini, v katerih ob bili podani izrazi vdanosti in zvestobe ter izražene tople želje za dolgo življenje, srečo, slavo in napredek Nj. Vel. kralja, Nj. Vel. kraljice Marije, Nj. kr. Vie. kneza namestnika in kraljevega doma. Po najvišji nalogu je pisarni Nj. Vel. kralja v čast izraziti zahvalo poedincem in ustanovam za poslano čestitko, kakor tudi vsem, ki so se ob tej priliki vpisali v dvorske knjige iz pisarne Nj. Vel. kralja, št. 120.243.

Iz Slovenskih goric

Sv. Ana v Slov. gor. 12. dec.

Nenavaden pojav. Sedaj, ko je v Slovenskih goricah pritisnil hud mraz, odkar je zapadel sneg, smo imeli čuden nenavaden pojav. Po raznih krajih severnih Slovenskih goric hodi neki mlajši možki v snegu in mrazu popolnoma bos in skoraj gol. Na vprašanja kdo je in od kod, ne ve odgovoriti. Izpoveduje samo, da je bil pred kratkim izpuščen iz kaznilnice. Zakaj pa je tam sedel, pa zopet ne pove. Za obliko in obutev pa sploh ne prosi, pač pa samo za pijačo. Tu bi naj posegle vmes oblasti in spravile tega moža v kako zavetišče sicer bo zmrznul.

Ze zopet kradejo kokoši. Ko je pritisnil mraz, se tatvine kokoši znatno množijo po nekaterih krajih Slovenskih goric. Lastniki se opozarjajo, naj kurnike zaklepajo, ker je te tatove mnogokrat težko izslediti.

»Mislim, da je naloga našega kmetijskega učiteljstva, da nudi našemu kmečkemu naraščanju poleg strokovne izobrazbe tudi izobrazbo v vseh vprašanjih, ki se tičejo kmečkemu stanu sploh. Treba je privzgojiti kmečkemu naraščanju stanovsko zavednost in stanovski ponos.

Gotovo mi boste vsi priznali, da je kmečki stan od obstoja slovenskega naroda njegov najvažnejši stan. Kmečkemu stanu se moramo Slovenci zahvaliti, da narodno sploh obstajamo. Kmečki stan je bil tisti, ki je odbijal od naše grude tuje, kmečki stan je bil tisti, ki se je boril za naš jezik in mu priporil njegovo veljavo; iz kmečkemu stanu je izšla velika večina naših pesnikov, naših leposlovcev, naših školov in duhovnikov, naših narodnih in političnih voditeljev. Kmečki stan je bil tisti, ki je za časa divjih turških napadov uspešno odbijal sovražnike, zemljo vedno znova obdeloval ter znova in znova na ruševinah in pogoriščih gradil. Medtem ko so naša mesta deloma pod tujim vplivom hiral in propadala, je kmečki stan tudi tem mestom in trgov dajal svežih sokov in jih pomlajal. Dočim so se oni, ki so se podajali v svet - mnogokrat pod silo razmer - izneverili svojih slovenski vasi, je slovenski kmet bil tisti, ki je gojil in ohranjal slovenske narodne osobine.

Dokler bomo imeli zdrav kmečki stan, se bomo narodnostno ohranili in se nam ni treba bati bodočnosti. Tudi danes, ko praznujemo zlati jubilej grmske Kmetijske šole, naj pohiti naša prva misel v slovensko kmečko vas, pod streho kmečke hiše, kateri naj velja naš prvi pozdrav. Slovenska kmečka hiša naj živi!

Ravnatelj inž. Absec je po navdušenih ovacijah, ki jih je bil deležen gospod ban za svoja izvajanja, prečital brzojavne čestitke, med katerimi sta bili tudi čestitka notranjega ministra dr. Antona Korošca in dopis Kmečke zveze iz Celovca.

Po izrečenih napitnicah je bila slovesnost končana in so se številni gostje počasi razšli.

iskavo ter je aretirane in zaprte osumilence zadrževalo. Po dosedanjih izpovedbah osumilencev, zlasti pa Medveda, ki je najbolj zgovoren izmed vseh, je bil glavni organizator vsega podjetja Rupnik, denar pa mu je dal za to posestnik Franc Greif iz Hoč, ki je oče aretirane Ane Kolman. Greifa je nagovarjal k soudeležbi Medved ter ga pregovoril, da je dal ponarejevalcem na razpolago 30.000 Din. S tem denarjem je Rupnik nakupil potrebne priprave, en del pa sta porabila Rupnik in Medved tudi za sebe. - Rupnika do sedaj še niso prijeli. Neki mariborski železničar je videl v Karlovcu, verjetno pa je, da je bežal med tem še dalje in da bo trajalo precej časa, preden ga bodo aretirali.

† Slavko Berglez

Danes zjutraj se je na vse zgodaj hitro razširila vest, da je po kratkem trpljenju umrl ravnatelj hotela »Evropa« g. Berglez. Pokojni se je včeraj uležel svečanosti ob priliki proslave 50 letnice Kmetijske šole na Grmu. Ponoči se je z vlakom vrnil domov. Postalo mu je slabo in je ob 4 zjutraj umrl. G. ravnatelj Berglez je dočkal starost 64 let in je bil zaradi svojega blagega značaja priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Blagemu pokojniku ohranimo trajen spomin, sorodnikom in prijateljem naše iskreno sožalje.

Veliki in zanimivi procesi

Ljubljana, 14. decembra.

V bližnji bodočnosti so pri ljubljanskem okrajnem odnosno okrožnem sodišču na dnevnem redu večji in prav zanimivi procesi. Pred malim kazenskim senatom se bo vršila zadnja dva dni tega leta velika, mestoma napeta obravnava, ki bo osvetlila borbo Scagnettijevih dedičev za dedščino. Zaradi zločina krive prisega je obtožen neki inženir.

Bat'a ca Kristan

Ze 2 leti se vleče proces, ki ga je naperila tvrdka Bat'a, jugoslovanske tvornice gume in obutvi Borovo d. d., proti Francu Kristanu, čevljarstvu mojstru v Ljubljani, Celovška cesta št. 81, zaradi prestopkov nelojalne konkurence in žaljenja časti. Zaradi govora, ki ga je bil 7. oktobra 1934 bral obtoženi Kristan na velikem manifestacijskem zborovanju Narodne odbrane v uniojski dvorani, se je čutila tvrdka Bat'a močno tangirano in žaljeno. Prva razprava se je vršila lani 9. januarja. Obtoženi Kristan je izjavil.

Obligacijsko posojilo za sanacijo Mestne hranilnice v Ptuj

Ptuj, 11. decembra.

Izredno težke gospodarske razmere in kriza denarnih zavodov so prisilile nekatere mestne uprave, da v svojem delokrogu s sodelovanjem meščanstva vsaj deloma odmorejo nevarnemu stanju s tem, da vpostavijo likvidnost svojih zavodov, to je mestnih hranilnic.

Najlepši zgled nam nudi mesto Zagreb, ki je v kratki dobi enega leta z razpisom obligacijskega posojila (vplačanega po meščanstvu) in z najetjem posojila pri Državni hipotekarni banke pripomoglo k normalnemu poslovanju hranilnice v Zagrebu.

Temu zgledu je sledila mestna občina v Ljubljani. Tudi tu zaželen uspeh ni izostal. Mesec dni po ugodnem razpisu obligacijskega posojila stavlja mestna hranilnica v Ljubljani svojim vlagateljem vloge do 5000 Din na razpolago.

Slično, kakor mestni upravi v Zagrebu in Ljubljani, bo skušala mestna občina v Ptuj, ki se v polni meri zaveda dolžnosti in obveznosti napram vlagateljem svojega zavoda, osvooboditi vsaj del vlog pri Mestni hranilnici v Ptuj ter se v tej smeri zaradi najetja posojila vodijo pogajanja pri hipotekarni banki, ki pa stavi zahtevo, da si skuša občina najprej z obligacijskim posojilom doseči vsaj delno začeljeni uspeh. Zaradi tega namerava mestna občina v Ptuj razpisati obligacijsko posojilo v višini 3.000.000 Din, ki bi se naj obrestovalo po 5 do 6 odstotkov in povsem odplačalo tekom 15 let.

Mlini na Muri in tatvine žita

Dolnja Lendava, 13. dec.

Večkrat se zgodi na tem ali onem kraju ob Muri, da najdejo ta ali oni mlin s silo odprt in mlinar opazi primanjkljaj rži, pšenice ali koruze. Zlasti lansko leto so bili taki vdomi v mlinske skoro prepogosti na murskih mlinih v Ižakovcih in Dokležovju v lendavskem okraju. Toda nobena reč ni tako skrita, da ne bi prišla na dan. Lastniku in mlinarju Bedrnjaku iz Melince je bilo odnešeno lansko leto iz mlina na Muri v Ižakovcih okrog 6 stotov zrnja. Orožniki so zastopnik stikali za storilci. Letošnje leto pa je bila ukradena iz mlina na Muri v Dokležovju mlinarju in solastniku mlina Lopertu iz Dokležovja lovska puška. Vsi sledovi za tatovi so

Občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze

Belgrad, 14. decembra.

Včeraj ves dan in še pozno v noč je bil v Belgradu v dvorani tamkajšnje Delavske zbornice občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze, ki je bil, kakor navadno vsako leto, mestoma zelo bučen. Na njem je bilo zastopanih 610 klubov. Iz Slovenije je dr. Kštel zastopal 46 klubov ljubljanske podzveze, Jošl in Končič pa 8 klubov iz Maribora, ki sta tudi zahtevala ustanovitev lastne podzveze v Mariboru.

Občni zbor je vodil predsednik JNZ dr. Radovanović, ki je v začetku zborovanja pozval vse delegate, naj bodo pri kritiziranju in svojih pripombah oziroma poročilih objektivni ter naj tako pripomorejo, da bi se moglo čim hitreje rešiti važno vprašanje jugoslovanskega športa. Predvsem je Radovanović poudaril potrebo, naj šport še enkrat prenesejo iz resora finančnega ministrstva v ministrstvo za telesno vzgojo naroda ter da bi se šport več ne smatral kot vir za davke, temveč res kot sredstvo za telesno vzgojo naroda.

Velike važnosti za vlagatelje mestne hranilnice je gornji načrt mestne občine, ker zagotavlja istim plačilo sorazmerno visokih obresti, razen tega pa nudi možnost, da pride vlagatelj že po poteku enega leta do izplačila cele svoje vloge.

Vpis bi se vršil na sledeči način: Dve tretjini zamorejo stranke vpisati z vložnimi knjižicami mestne hranilnice, ostalo tretjino pa morajo položiti v gotovini.

Predno razpiše mestna občina obligacijsko posojilo, je potreben pregled, v kaki meri se bo meščanstvo odzvalo gornji akciji.

Mestna občina v Ptuj prosi zaradi tega, da se posamezniki obrnejo do ravnateljstva Mestne hranilnice v Ptuj, kjer so jim na razpolago vsa tozadevna pojasnila.

Vsi ti posli se vrše svedba povsem zaupno in bo ravnateljstvo poročalo mestni upravi le o končnem rezultatu, ne pa o višini posamezne nameravanih podpisanih svot.

Obligacijskemu posojilu je zajamčena sigurna amortizacija in obrestna služba z dokladami mestne občine, zaradi česar upa mestna uprava, da bo meščanstvo z razumevanjem pozdravilo akcijo občine in se odzvalo pri podpisovanju.

Prijave sprejema Mestna hranilnica do najkasneje 1. januarja 1937 ter bo od uspeha te prijave odvisno, ali bode omogočeno mestni občini izvesti akcijo, ki bo v splošnem dobrobit.

vodili v Dokležovje. Končno pa se je stvar razvedla. Mladi fantje iz Dokležovja so prodali trgovcu Zveru v Dokležovju precej zrnja. Trgovcu se je čudno zdelo, odkod so fantje vzeli zrnje, in je celo zadevo prijavil orožnikom, ki so prodajalca zrnja precej trdo prijeli. Eden izmed storilcev je bil celo v preiskovalnem zaporu, toda tajil je in se mu je posrečilo po dveh mesecih preiskovalnega zapore posrečilo izmotati se. Pred kratkim je bila na okr. sodišču v Lendavi razprava in je omenjeni obdolženec priznal svo krivdo lanske tatvine, pač pa je tajil soudeležbo pri tatvini puške. Ker pa se sumi, da je bil prav taisti storilec pri tatvini puške, se bo zadeva razpravljala pri okrožnem sodišču v Mariboru, kjer se bo končno tudi vse pojasnilo.

Poročilo upravnega odbora niso čitali, ker je bilo že razmnoženo in razdeljeno med delegate. Poročilo nadzornega odbora je prečital član tega odbora Milutinović.

Delegat zagrebške nogometne podzveze Berger je v imenu zagrebških klubov zatem predlagal, naj bi se predlog Zagrebške nogometne podzveze razmotrival še pred volitvami upravnega odbora.

Prvi govornik, ki je kritiziral poslovanje JNZ je bil Hamid Filipović. Sedanjemu odboru zameralja to, češ da favorizira samo nekatere klube. Omenja tudi razne dogodke, ki so se dogajali v našem športu in ki so dvignili mnogo prahu (Bukareštanska afera itd.).

Za časa govora Filipovića je prišel v dvorano tudi minister za telesno vzgojo naroda dr. Josip Rogić, ki so ga navzoči tople pozdravili.

Vrstili so se nato posamezni govorniki, tako iz opozicije, kakor tudi iz več klubov, ki podpirajo upravo JNZ. Med njimi je vstal tudi zagrebški delegat Berger ter je pojasnjeval razloge, ki so privedli do tega, da je prišlo med zagrebškimi klubi in BSK-om, ozi. JNZ do prekinitve odnošajev. Berger je nato navajal razloge, da je odbor JNZ kršil pravila. Tu je navajal primer suspendiranja mariborskih funkcionarjev in klubov. Za tem je govoril tudi o športnem klubu Ljubljana, za katerega je trdil, da je prišel do tekmovanja za državno prvenstvo na popolnoma neopravičen način.

Navodbe je pobijal predsednik BSK-a dr. Andrejevič. Dejal je med drugim, da bodo morda tudi drugi športniki dopustili, da bo tudi BSK iznesel svojo ideologijo. V primeru SK Ljubljane je BSK zavzel stališče, da ne more popustiti v nobeni zahtevi, ki ni pravična in ki ni ideološko podprta.

Dr. Andrejevič je z razumevanjem sedanjega stališča, ki ga je zavzel zagrebški zastopnik, ki je bil dosedaj tudi podpredsednik v JNZ, tudi prečital pismo, v katerem so navedeni tudi nekateri politični momenti in točno ozadje. Andrejeviču je odgovoril zopet Berger, nakar je bilo prečitano poročilo upravnega in nadzornega odbora sprejeto s 405 proti 205 glasovi.

Na vrsto je prišel predlog zagrebške nogometne zveze o reorganizaciji JNZ. Zagrebški športniki predlagajo, naj bi se ustanovil poseben odbor, ki bi ga tvorili: predsednik JNZ, vsi predsedniki podvez in po en zastopnik vsakega kluba. Naloga tega odbora bi bila proučevati predlog zagrebške podzveze glede ustanovitve podzveze ter da o tem predlogu predloži definitivni tekst spremembe pravil v tem smislu na izrednem obnem zboru, ki bi bil v roku šestih mesecev. Predlog o podvezah predvideva organizacijo nekoliko podvez v eno osrednjo zvezo, ki bi bila v Belgradu in ki bi imela bolj reprezentativni značaj.

Naslednja točka je bila volitev upravnega odbora. Vloženi sta bili dve listi. Na prvi listi se je nahajalo dosedanje vodstvo. Ta lista je bila tudi izvoljena, in sicer s 354 proti 260 glasovi.

Občni zbor je bil pozno v noč zaključen.

Filmi, ki jih velja videti ... ali ne videti

»Trije snubeči učiteljice Kristine« (Union). Vaška idila mlade učiteljice, ki meša glavo in srca, pa mora biti za prijeten učinek nekoliko pomešana z veseljem in tragičnim. Konča pa se vse tako, da gledalcu ni treba obknavati nobene zle usode. Neverjetna ni, mnogokrat je ljubka, vaško življenje pa je bolj karikirano kot pa iztrgano iz dejanskega sveta in tako tudi prikazano. Videti pa je, da so se igralci trudili, pa jim prikazovanje takega sveta ne leži. V celoti te vidne hibe ne kaže filma tako, da bi gledalcem ne mogel ugajati ali pa kvariti užitka, ker je igra Andergastove mehka in topla, posrečeni pa so tudi nekateri vaški tipi. Še najbolj so pa razgibani prizori v šoli ter življenje razposajene vaške mladine.

Neizmerno užalosteni javljamo, da je naš najboljši soprog, oče, brat in tast, gosp.

Slavko Berglez

ravnatelj hotela »Evropa« in posestnik

pokrepan s svetim poslednjim oljem, danes ob 4 zjutraj po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v sredo, dne 16. decembra 1936, ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Kocenova 3, na mestno pokopališče.

Sveta maša zadušnica se bo opravila v četrtek, dne 17. decembra, ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Daniela.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v molitve in blag spomin.

Celje, Brežice, Št. Ilj v Slov. gor., Loče, dne 14. decembra 1936.

HEDVIKA roj. ROSINA, soproga. Dr. VLADO, zdravnik, sin. HEDA por. dr. SEVSEK, MARJA, FRIDA, hčere. - MARIJA BERGLEZ, sestra. ZLATA dr. BERGLEZOVA, sinaha. Dr. SEVSEK MAKŠ, zdravnik, zet - in ostalo sorodstvo.

Kulturni koledar

Ivan Narat

13. decembra 1777 se je rodil v Dogašah v bližini Maribora slavist Ivan Narat. Gimnazijo je študiral v Mariboru, potem v Gradcu najprej filozofijo (1796-8) nato pa teologijo, ki jo je končal 1801. Najprej je kaplanoval, prišel v Maribor, kjer je 1804 postal katehet mariborske gimnazije. — Svoje življenje je nesrečno končal: 2. avgusta 1806 je utonil v Dravi.

Ivan Narat sicer ni zapustil kakšnih posebnih del, vendar pa je zanimiv in važen zaradi svoje preporodne usmerjenosti. S to miselnostjo je gotovo že zapustil Gradec. Še bolj ga je pa najbrž pridobil Maribor. Ob Vodnikovem delu za slovar, se je tudi v njem porodila misel za podobno delo. Iz tega namena se je 30. sept. zbralo v župnišči pri Sv. Urbanu nad Ptujem 9 duhovnikov, ki so hoteli organizirati naš jezik. Narat je tu prevzel iniciativo. Ker pa se ni razumel z Modrinjakom, je kmalu odstopil od tega dela. Bil je namreč mnenja, da se literarni jezik izhodne Stajerske ne sme preveč odmakniti od kranjskega jezika. V ostalem o njegovem življenju nimamo posebnih podatkov, vendar pa lahko sklepamo, da se je skoraj gotovo živahno preporodno udeleževal tudi na šoli, ker so se 4 njegovi učenci razvili v zavedne in delavne preporoditelje: Krempel, Dajnko, Pen in Cvetko.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 14. decembra: Spiridion.
Torek, 15. decembra: Irenej.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 6; mr. Bohinec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Drama: Zaprt.

Opera: Zaprt.

Kino Union: Trije snubci učiteljice Kristine.

Kino Matica: Irena.

Kino Sloga: Otrok sreče.

KINO UNION
TEL. 22-21
MARIJA ANDERGAST

Trije snubci učiteljice Kristine
Hans Söhrker, Fritz Kampers

SLOGA
TEL. 27-30
Shirley Temple

Otrok sreče
Samo še danes in jutri!

MATICA
TEL. 21-24
Geraldina Katt (Katnikova)

Irena
Lil Dagover, Sabine Peters, Karl Schönbock
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Sežigajte smeti! Mestno poglavarstvo v Ljubljani je na podlagi sklepa mestnega sveta z dne 8. julija t. l. in po odobritvi kr. banske uprave izdalo odredbo o čistoči in higijeni v Ljubljani. Peta točka te odredbe se glasi: »Smeti, ki so doleteni za odvoz, se morajo, v kolikor so gorljive, najprej v štedilniku sežgati in šele potem ohlajene spraviti v zaboje ter postaviti ob določenem času v vežah poslopij, od koder jih strese smetar v voz za smeti.

Sežiganjem se napravijo smeti zdravstveno neškodljive, ker se s tem uničijo tudi morebitne kužne krali, zmanjša se pa tudi količina smeti, kar olajša njih odvoz.

Ponovno se opozarja prebivalstvo, zlasti lastniki mesnic, trgovin z živili in delavnic, da so dolžni sami preskrbeti za odvoz večjih količin mesnih odpadkov, pokvarjenih živil in zelenjave ter drugih organskih ter hitro se razkrajaajočih odpadkov, katere morajo na primernem odlovaliških bivališčih čim bolj oddaljenem kraju (vrtovi, njivah, travnikih) zakopati v zemljo ali pa odložiti v pravilno zgrajeno tesno pokrito kompostno jamo. Ravno tako morajo stranke samoposkrbeti za odvoz ozir. odstranitev poginulih mačk, psov in drugih domačih živali po mestnem konjaču.

Natečaj za plakat razstave slovenskega novinarstva na pomladanskem velesejnu razpisuje Ljubljanski velesejem in ljubljanska sekcija Jugoslovenskega novinarskega združenja. — Original velesejskega plakata za razstavo slovenskega novinarstva, ki z njo proslavimo 140 letnico Vodnikovih »Lubljanskih Novic« in 30 letnico organizacije slovenskih poklicnih novinarjev, mora biti v velikosti 70 x 100 cm pokončnega formata in izveden za litografijo v treh do štirih barvah. Na plakatu naj bo dobro čitljivo besedilo: XVII. velesejem v Ljubljani od 5. do 14. junija 1937. Razstava slovenskega novinarstva. — Avtor nagradnega plakata je zavezan v litografskem zavodu napraviti v enakem slogu, kakor na originalu, tudi besedilo v šestih drugih jezikih. Z geslom opremljeni originali morajo biti oddani ravnilstvu Ljubljanskega velesejma do 5. januarja 1937 popoldne, hkratu pa tudi točen naslov avtorja v zapечатni kuverti, ki jo na njej napisano geslo originala. Prva nagrada znaša 2000 Din, druga 1000 in tretja 500 Din. Avtor plakata, ki mu razsodišče prisodi I. nagrado, dobi polovico nagrade izplačane takoj, drugo polovico pa tedaj, ko uprava velesejma litografskemu zavodu odobri predloženi je poizkusni odtis plakata. Nagradjeni originali so last Ljubljanskega velesejma, nenagradjeni so pa avtorjem na razpolago po razglasu rezultata natečaja do 20. januarja 1937. — Uprava Ljubljanskega velesejma in Jugoslov. novinarsko združenje — sekcija Ljubljana.

X. poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva. Docent dr. Reya Oskar: Kako nastane vremenska napoved. Predavatelj nas bo uvedel v spoznavanje vremena in podnebja. Obrazložil bo glavne vzroke vremenskih sprememb najprej splošno, nato posebno v naših krajih. Omenil bo tehnično opazovanje vremena, sestavljanje vremenskih brzojav, pošiljanje po radiju, dešifriranje v meteoroloških centralah in končno risanje vremenskih kart. Dalje bo objasnil najvažnejše tipe vremenskih kart in sklepanje na bodoče vreme. Končno bo pokazal tudi one znake, po katerih lahko zremo za prihodnje vreme brez kart. — Predavanje se bo vršilo v torek, dne 15. decembra ob 20 v dvorani Delavske zbornice.

Smisel sodobnih pedagoških vprašanj

Predavanje priv. doc. dr. Stanka Gogala

V okviru pedagoškega društva je predaval v soboto, dne 12. t. m. priv. docent dr. Stanko Gogala o smislu sodobnih pedagoških vprašanj. Predavanje se je vršilo na univerzi v predavalnici mineraloškega inštituta.

Takoj začetoma je povdaril, da se hoče lotiti jedra sodobne pedagoške problematike in lahko mu priznamo, da mu je to v njegovem predavanju tudi uspelo.

Mnenje, da so današnja pedagoška stremjenja predvsem sociološko utemeljena, je dandanes zelo razširjeno. Vendar moramo razločevati problematiko sociologije od pedagogike. Sociologiji gre predvsem za družbene odnose, pedagogiki pa za problem duhovne rasti posameznega človeka. Zato se mora pedagog živeti v duševnost gojenca, mora ga spoznati in razumeti, ker ga samo tako lahko vodi.

Vzgojnik mora čutiti živo potrebo, da razdaja samega sebe, da drugemu odpira dušo, da pospešuje notranje življenje drugega in ravno to je bistvo pedagoškega duha, pedagoškega erosa.

Pedagogika pa mora upoštevati tudi družbo in milje, ker praksa nam pokaže dan za dnevom, kako lahko postane vsak duhovni razvoj nemogoč, če primanjkujejo gojencu najelementarnejši življenjski pogoji. Vendar vpliva izpreminjanje sociološke strukture raznih dob samo na izpremembo sredstev, ne pa na pedagoškega duha samega in na pedagoški akt kot tak.

Osnova vseh pedagoških stremljenj je pedagoškega in psihološkega izvora. Nove pedagoške struje niso vprašanje novih socialnih teorij, čeprav so morda bile te povod za pojavljanje novih idej, ampak so samo odraz živga pedagoškega duha. In v vseh sodobnih pedagoških strujah je samo eden globlji smisel — zahteva po večji meri notranjega in osebno pristnega življenja o učenca sa-

mem. Moderna psihološka stremjenja so pa premaknila tudi izhodišče pedagogike. Izhodišče ni več splošna šablona normativne pedagogike, ampak živi posamezni učenec. Gre za to, kako odjeknejo učiteljevi ukrepi v učenčevi duši. V ospredju je vprašanje, kako naj učenec ob razgibanju, bogati učiteljevi osebnosti sam duhovno obogati in notranje raste.

Šola naj čuti učenec kot svojo ustanovo, sam naj spozna, da mu je pomagala pri napredku, da mu je koristila. Glavni cilj sodobne šole je, da učenca prebudi, da oživi njegove sposobnosti, da ga pripravi do tega, da ho začel sam, brez pritiska od zunaj, hrepeneti po novih spoznanjih. Današnja pedagogika hoče, da dobi učenec tudi v šoli živo življenje. Zato pa so predvsem potrebni novi ljudje, ne samo nova metodična sredstva. V šoli mora biti neka živa dinamika, ki naj izhaja iz razgibane učiteljeve duševnosti, polne osebnega življenja. Posamezni predmeti so le sredstva, da zaživi učenčovo notranje življenje. Učenca ne smemo tako natrpati z mrtvo snovjo, da otrpne njegov duh, ampak ob vredni snovi moramo izoblikovati njegove sposobnosti. Formalni princip je pri tem v ospredju.

Življenjska pedagogika, ki strne v glavnem vse ostale sodobne pedagoške struje, zahteva, da naj bi bila šola kos resničnega življenja in da naj oživi notranje življenje v otroku samem, tako da pridobi veselje do dela in do ustvarjanja. Osebnost učenca mora biti zagotovljena. To je klasični smisel pedagoškega sploha in šola mora stremeti za tem, da ta večnostni smisel pedagogike doseže.

Predavatelju se je dobro posrečilo prikazati jedro in smisel sodobne pedagoške problematike. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo njegovim izjavam in ga je ob sklepu nagradilo z glasnim odobravanjem.

Inozemstvo in naša Planica

Drugi strokovnjaki prišli do enakega prepričanja

Inozemski listi so mnogo komentirali predlog naše Zveze, da se uvede nov sport — smučsko letenje. Kakor je prvič ta predlog vzbudil dvome o potrebi te nove športne panoge, o tem, ali je taka razlika res podana, tako se vedno bolj oglašajo v listih strokovnjaki, ki se zavzemajo za upravičenost tega predloga in potrebo priznanja delu, ki ga je doslej pokazala Planica.

Neka mnezaupen je dunajski »Sporttagblatt«, ki je v svojem prvem članku razlagal vso stvar le kot izhod iz zagate, v katero je spravila Fisa Planica s svojo prepovedjo. V svojem drugem članku, ki ga prinaša pod velikim naslovom: »Smuški letalci iz Planice«, razpravlja o utemeljitvah Združenja smučarjev Planica za uvedbo novega športa in dostavlja, da je pač najbolj zanimivo, kakšno stališče bo zavzela Fisa do tega predloga in če bodo ostali pri svojem trdnem stališču.

»Völkischer Beobachter« prinaša v daljšem članku svoje odlične športne rubrike razpravo: »Skok ali polet?« in razpravlja, kako je smučski šport obogaten z novim pojmom smučskih poletov kot rezultatom dosedanjih prireditev v Planici, ki jim ni mogoče odreči velikega uspeha.

Dr. Harald Reindl, ki je bil lani v Planici drugi z 99 m skokom, piše v »Nueueste Sport Zeitung« v velikem članku: »S sulico nad Planico« zelo ostro proti ukrepom Fise in primerja, kako so skakalci ne radi skakali na mnogih težkih skakalnicah 40 m skoke z velikim rizikom — pa je bilo vse lepo v skladu s Fiso. V Planici vsega tega ni. Tam je prost polet in riziko minimalen, padec nenevaren. Opozarja, da bi si morala Fisa prejšje opazidati napravo preden jo je prepovedala. Opozarja na slabe posledice pogrešne odreditve daljave zaleta, ki se potem nad tekmovalci maščujejo, kot je bilo to posebno vidno v St. Moritzu o priliki zimske olimpijade. Ravno razmerje med zaletom in doskočenjem pa smatra dr. Reindl v Planici za idealno rešeno. In kar se senzacije tiče, pravi, da bi bila manjša senzacija, ko je skočil smučar prvič preko 60 m, ali v Pontrezini, ko je šlo prvič preko 70 m. In tamkaj je šlo predvsem za tujsko prometno propagando, o čemer v Planici ni govora. Opozarja na norveške poizkuse doseči 100 m skok in pravi na koncu: Sicer pa bo

prepoved trajala samo dotlej, dokler ne bodo skočili Norvežani doma 100 m.

Ta članek je z malimi izpremembami in lepimi posnetki Planice ponatisnil »Der Winter« v svoji 4. številki.

»Frankfurter Zeitung« prinaša pod naslovom: »Nemška skakalnica za vezbanje smučskih poletov« daljši članek, kjer opisuje Planico kot tako, njene naprave za skoke in polete, lepoto pokrajin in opozarja na koristi nove šole za smučske polete. Končno pravi, da se je misel take letalnice pojavila v Nemčiji že pred 2 letoma in samo pomanjkanje denarja je preprečilo, da bi se razen v Planici tudi v nemških gorah vzgajali smučski letalci.

Tudi angleški »Daily Mail« je prinesel članek o tem predlogu in zahteval od Združenja slike in gradivo, dalje »Chicago Tribune« itd. Zanimiv članek preko 2 strani je napisal Bildstein v službenem glasilu Avstrijske smučke zveze »Der Skis«, kjer opozarja, da mu je indž. Bloudček že pred 2 leti razlagal, da to niso več skoki, temveč poleti ter ga veselil, da so sedaj tudi drugi strokovnjaki prišli do tega prepričanja.

Četudi je hotela Fisa zadati s svojim sklepom Planici smrtno obsodbo, ne more nihče preko tega, kar je Planica pokazala in dokazala v praksi. Luther, pravi Bildstein, ima popolnoma prav, ko je rekel, da se bodo v nekaj letih čudili, kako se je moglo s Planico tako postopati! Naj se pusti Planici delati kakorkoli, že tačas naj se pridejo teoretiki k uiti, dokler pa tega ni, velja za vse s polno upravičenostjo pogovor: »Zalostna je, dragi prijatelji, vsa naša teorija,« praksa govori drugače.

V tem smislu se tretira ta predlog naše zveze v inozemstvu. Iz vsega je razvidno, da so merodajni srednjeevropski strokovnjaki in časopise sprejeli ta predlog kot popolnoma umestno rešitev vprašanja smučskih skokov in poletov in da mu je s strani večine zvez podpora zagotovljena. Predlog bo sicer čakal na uvedbo mednarodnega pravilnika še dve leti, dokler se ne bo kongres Fise sestal, toda do tja se bo zbralo še mnogo več gradiva, ki bo v stanju prepričati o pravilnosti tega predloga še zadnje omahljivce.

in pokoravanje trenerju, ki lahko zabrani nadaljno uporabo skakalnic vsakomur, ki ne bi upošteval predpisov vodstva šole in trenerja. Prijava v naprej pa ni potrebna.

Trening bosta vodila dva trenerja in sicer najboljši naš skakalec Albin Novšak in norveški trener, ki pa pripele šole po božicu.

Sola v smučskih poletih prične šele v januarju ter bo pravočasno objavljena.

Vodstvo šole je v hotelu Jalovec v vasi Rateče-Planica. Pismene informacije daje Udruženje smučarjev, izvršni odbor v Ljubljani.

Z lisičjim strupom se zastupil

Domžale, 14. decembra.

Sinoči se je na Urbančevi graščini zastupil in umrl lovski čuvaj Starin Ivan. Večraj je bil Starin ves dan v gozdu, na večer pa se je vrnil domov. Žena je takoj opazila, da z njim nekaj ni v redu, ker se je obnašal sumljivo in nenavadno. V rokah je držal puško, da je žena takoj zasluhtela nevarnost. Naglo mu je jo potegnila iz rok in spravila. Toda Starin je izvršil svoje, v kar se je bil odločil. Iz žepa je potegnil mal zavoček, v katerem je imel strup, kakršnega nastavlja lisicam. Še preden je mogla žena preprečiti, je Starin vgriznil v strup in ga pojedel. Vsaka pomoč je bila zaman, kajti strup je deloval tako naglo, da se je Starin že po treh minutah zgrudil in takoj izdihnil. Pokojni Starin je bil star okrog 30 let ter zapuščal ženo z dvema nedoročima otrokoma. Bil je marljiv in miren človek, vendar pa so se dale zadnje čase na njem opaziti znaki slabosti. V takem stanju je tudi končal svoje življenje.

Kamnik

Kamnik, 13. decembra.

Tatvina v farni cerkvi. V petek je neki neznanec v farni cerkvi na Štni nasilno odprl dvabiralnika v upanju, da bi dobil kakšen izdaten smek. Imel pa je smolo, da je ravno nekaj dni prej nabiralnih izpraznil g. kanonik. V razjarjenosti je tat nabiralnika popolnoma razdejel. — Za cerkvenim tatom se vršijo poizvedovanja.

Naročajte „Slov. dom“

Od tu in tam

Univerzitetni profesorji v Zagrebu imajo svoje društvo ter so večraj imeli občni zbor. Postavili so zahtevo, naj se jim priznajo vsa leta, ki so jih imeli v samoupravni in privatni službi, ter zopet dajo izpitni honorarji. Vendar naj te honorarje ne plačujejo dijaki, temveč država. Prav tako zahtevajo, da se jim določi napredovanje tudi v prvo plačilno skupino, kakor jo imata predsednik državne sveta in predsednik kasacije.

Hrvatski radnički savez (delavska zveza) je imel večeraj v Zagrebu občni zbor, na katerega je prišel tudi dr. Vladko Maček. Imel je tudi pozdravni govor. Ko so polagali račune dela, so ugotovili, da je ta delavska zveza letos posredovala pri sklenitvi kolektivnih pogodb. Povisane mezde, ki so se dosegle s temi kolektivnimi pogodbami, dajo vsoto, ki je mnogo višja, kakor pa vsi uspehi ostalih sindikalnih organizacij v zadnjih tridesetih letih. Zveza ima 87 podružnic, v Zagrebu samem pa 56 sekcij. Od spomladi do jeseni je ta zveza vodila 108 stavk, med katerimi je bila največja stavka stavbinskega delavstva, 3000 pa takih, ki so bili člani ostalih delavskih organizacij. Zveza se bori proti levčarskim organizacijam ter je bila zato odklonjena od delavske zbornice, ko je zaprosila za sprejem v delavsko zbornico. Tam imajo, kakor znano, večino socialisti.

Vprašanje jezične cenzure filmov so obravnavali lastniki kinematografov v Zagrebu. Zaradi javne kritike so se podjetniki morali zganiti ter so sklenili, da bodo zahtevali od filmskih tovarov, da poskrbe za dober jezik, sicer jim bodo podjetniki vračali filme kot manjvredno blago in za morebitno škodo zahtevali povračilo. Predlagali so tudi, naj se za jezično cenzuro postavi filolog, za kar naj ga plačuje država iz dohodkov, ki jih ima pri filmski cenzuri.

Drva je skladal doma 10 letni deček Viljem Komel v Zagrebu. Naenkrat pa je padel s kupa in se nekoliko potolkel po glavi. Rane se niso zdele nevarne in zato niso poklicali zdravnika. Po nekaj urah pa je dečku prišlo slabo, da so poklicali reševalce. Toda še prej preden so reševalci prišli na dom, je deček izdihnil. Pri padcu si je bil pretresel možgane in prebil lobanjo.

Diplomirani absolventi ekonomske komercialne visoke šole v Zagrebu so imeli protestno zborovanje zaradi sklepa mestnih podjetij, da jim ne priznavajo fakultetne izobrazbe, čeprav je država že pred desetimi leti ekonomsko komercialni šoli priznala značaj visoke šole. Absolventi so izglasovali posebno resolucijo, ki jo bodo odposlali na vsa merodajna mesta, najprej pa na mestno zupanstvo.

Kasacijsko sodišče v Zagrebu je znanemu zagrebškemu zdravniku dr. Karpatiju, ki se je prispel iz afere o odpravi plodu, znižalo kazen na polovico, za en primer pa je razpisalo ponovno razpravo.

Vojvodinska kuruza leži po skladiščih, ker je zanjo premalo povpraševanja. Dočim gre pšenica po visokih cenah ven, padajo cene kuruze. Edini kupec kuruze je Privilegirana izvozna družba.

Vojvodinska trgovska in industrijska zbornica je ugotovila, da pomenja letošnje leto za Vojvodino izredno uspešno in dobro. Največ je temu vzrok dobra letina. Zbornica bo ustanovila tudi poseben poročevalski oddelček za uvoznike in izvoznike. Edino izvoz kuruze in paprike je bil letos mnogo manjši, pa bodo zato skušali našo papriko spraviti v Ameriko.

Na šest mesecev zapora je sodišče v Sremski Mitrovici obsodilo javnega notarja, ker si je pridrževal denar, ki so mu ga izročili kmetje za plačanje vknjiženih dolgov in brisanje obremenitev v zemljiški knjigi. Dr. Georgijević je tako delal več let, svoje stranke pa znal vleči na vse možne načine.

Okoli Tuzle so nedavno odkrili ležišča nafte. Nadaljevali so z vrtnarji ter dosegli še večje uspehe. Na kraju, kjer so izvrtali prvo luknjo in tudi priteklo za 700 kilogramov nafte, so vrtni še globlje. Privrel je curek, ki je bil mnogo močnejši. Iz globine 400 metrov je pritekla preko ene tone nafte. Pritisk plina pa je bil tolik, da so se vsak čas zamašile cevi. Strokovnjaki pravijo, da morajo biti ležišča obilna ter vsak čas pričakujejo velik izbruh. Nafta je izredne kakovosti, pravijo, da je po vsebini enaka najboljšim vrstam v svetu. Prebivalstvo se veseli te odkritja.

Vlak se je zaletel v voz, ki ga je vodil kmet Vid Kopač iz Križevcev preko proge, ki vodi iz Zagreba v Koprivnico. Kmet je opazil nevarnost šele takrat, ko mu ni bilo več močje spraviti voza ne naprej ne nazaj. Tik preden je vlak butnil v voz, se je splašal konj, potegnil in se utrgal. Vlak pa je zdrsnil voz. Tudi kmet je imel izredno srečo. Vlak je tako od strani zagabil voz, da je sunek kmeta je vrgel v stran tako daleč, da se ga vlak ni dotaknil. Pobil se je pri padcu.

15 letnico obstoja je praznovala prva jugoslovanska šola za sestre pomočnice v Zagrebu. Do takrat sploh ni bilo izobraženih in izučeni bolniških pomočnic, ker so vse te posle izvrševale le usmiljene sestre. V petnajstih letih se je izobraževalo za bolniško postrežbo 700 deklet, med njimi pa tudi mnogo usmiljenih sester. Do sedaj pa je z uspehom končalo šolo le 395 učenek. Sedaj se bori ta šola za lastno zgradbo in notranjo opremo.

V Pančevu je pred mesci Damaskin Barba ubil svojega sorodnika Mojzeza, ko se je vračal z njive. S palico ga je pobil na tla, da je Mojzeza zaradi dobljenih ran kmalu podlegel. Ubijalec je star 60 let. Ko je zločin izvršil, ni bilo nikjer videti priče. Toda od strani sta prihajala dva otroka, stara sedem in osem let. Ta dva otroka sta bila tudi edini priči, ki sta obremenili starca. Starca se je sicer trudil, da bi ovrgel pričevanje teh dveh otrok, vendar je sodišče verjelo otrokoma, ker sta oba izpovedala enako, ter starca obsodilo na pet let težke ječe.

Pred belgrajskim sodiščem se še vedno vleče razprava o tem, ali je znani milijonar v Šabcu, Laza Kurtović, slaboumen ali ne. Njegovi sorodniki so namreč predlagali sodišču, da ga postavi pod nadzorstvo, sicer bi utegnil vse svoje imetje razmetati. Ko je sodišče klicalo nekatere priče, so bile njihove izpovedi tako protislovne, da ni moglo izdati dokončne rešitve. Kurtović sam trdi, da je normalen, vendar pa so se tudi med psihiatrji našli taki, ki so trdili, da je Kurtović normalen, drugi pa spet, da je slaboumen. Mož je živl res neobičajno. Spal je pod posteljo, prodajal svoje imetje po cenah, ki so bile daleč pod vrednostjo. Tudi jedel je po svoje. Sploh je bil poseben. Da se je pa začela razprava o njegovi normalnosti ali slaboumenosti, so bili bolj vzrok sorodniki, ki so se zbal, da bi po njegovi smrti premalo dedovali.

Zadnje skrivnosti trgovca s smrtjo

Zagonetno življenje sira Bazila Zaharova, za čigar okrvavljenost milijone, ki so mu jih prinesle vojne v zadnjih tridesetih letih, bodo zdaj med številnimi dediči začele teči pravde, to življenje je kljub vsej skrivnosti mogoče povzeti v tri besede: Zaharov je bil človek enega stroja, ene zamisli in ene ženske.

Stroj, ki ga ni sam iznašel, ga je obogatil. Zamisel se mu ni nikdar uresničila. In edina ženska ga ni osrečila.

Stroj njegovega življenja je bila strojnica.

To je bil brezimen izum najbrž kakega neznatnega angleškega inženjerja. Zaharov, ki se zdavnaj ni bil take iznajdbe sam sposoben, je našel patent zanj po zavrženih papirih pri angleški orožni tovarni Maxims. Ta patent je lastnik neznatne orožarne, mr. Nordenfeldt, kupil 1882, najbrž zato, da se je rešil sitnega izumitelja.

Zaharov je z orisovskimi trgovskimi bistroumnostjo zaslužil dobiček, ki bi mu ga ta preprosti, natančni, nagli in praktični stroj za ubijanje lahko prinesel. Tako je postal razkazovalec, propagandist, prerok te strojnice. Živel je samo zanj, za nič drugega.

Njegov boj za uveljavljanje tega orožja je trajal petindvajset let, od 1889 do 1914. Petindvajset let boja, posredovanj, spletk, da bi dosegel pri vojnih ministrstvih splošno uvedbo strojnice.

Do nobene morilne iznajdbe niso imeli generalni štabi sveta toliko pomislekov kakor do strojnice. Z njeno uvedbo je bilo konec »človeške« vojne; namesto človekovega besa, junaštva in spretnosti je nastopil stroj, ki ga je prodajal Zaharov.

Za to je bilo treba treh odločilnih predvajanj kakor za kake nove pluge: grško-turška vojna, špansko-amerikanska vojna, rusko-japonska vojna. Ta preizkušnja sama je zahtevala gore mrličev, stotine milijonov denarja, ki je šel za vino na diplomatskih banketih. Treba je bilo tisoč in tisoč podkupovanj pri ministrih, malih, beraških kraljih z velikimi armadami in pri politikih. Državniki so se streljali zaradi preganjanja, ki jim ga je zaradi stanovne odpornosti naprtil Zaharov.

»Kadar delate omeleto,« je pozneje govoril Zaharov svojemu pajdašu, Judu Balinskemu, kadar je imel pomisleke, »je pač treba jajca znati ubiti.«

Ves ta čas boja za zmago strojnice, med vso to mrzlico, je pa Zaharov živel udobno življenje postopaškega eleganca, uživalca, kakršni so bili značilni za konec preteklega stoletja. Rokavice iz belega usnja, svetel cilindar v gumbični gardeniji, je vzdrževal cele hleve dirkaških konj in cele roje plesalk. Hodil je na premijere judovskih oper v vsem sijaju in soju ter čistil svoja jetra s slatino v Vichyju.

Pošast?

Dr. Curti,

zagovornik morilca Frankfurterja, ki je letos februarja meseca v Davosu ubil nemškega nac. soc. voditelja Gustlova.

Ne toliko, marveč zločinec, ki se ne zaveda, kaj dela. Samo tak more v tem poslu obstati. Ta mali Orientalec neznanega porekla je krožil po svetu pol stoletja spoštovan in vljuden, a vendar podoben strupeni pari, ki ubija ljudi. Pobijal je, ne da bi kaj opazil.

Nazadnje, ko je bil sit milijonov in krvi, je začel se misliti. Prišel je na tisto misel, ki je že v njegovih mladih letih, 1877, vnela Grke v Carigradu, kjer se je rodil.

Ta misel je bila: vzeti Turkom Carigrad, vrniti Hagio Sofio Kristusu, pregnati nevernika v srce Azije, obuditi teomnenovski in paleologovski Bizanc v 20. stoletju.

Dokler ga je poslušal Venizelos, je z njim skušal za vsako ceno doseči osvojitve Male Azije. Ko

Predniki Edvarda VIII., ki so odstopili

Anglije si ni mogoče misliti brez kraljev, to je za vse poznavalce angleškega ljudstva neizpodbitna resnica. Prav tako res pa je tudi, da je bilo to ljudstvo, ki svoje kralje tako ljubi, do njih pogosto zelo kruto in prav nič obzirno.

Angleško kraljestvo živi od leta 1066, to je 870 let. V tem času je zasedlo angleški prestol 48 vladarjev. Od teh jih je pet moralo z njega prej, kakor bi bilo naravno, zato, ker je tako zahtevalo — ljudstvo.

Edvardi so bili med temi petimi žrtvami demokracije častno zastopani. Prvi, ki je moral zapustiti krono, je bil Edvard II., ki ga je parlament prisilil k odstopu 1328, češ, da je »zapravljal čas in denar z lepimi sanjarijami«. Torej ni bilo treba niti kake ge. Simpsonove.

Sedemdeset let pozneje je ista usoda doletela Riharda II. Ta si je domišljal, da so »zakoni Anglije v njegovih ustih« (The laws of England are in my mouth). Angleško ljudstvo mu je pa pokazalo, da misli drugače in ga odslavilo.

Edvard V., kralj-otrok, pa sploh ni prišel — kakor Edvard VIII. — nikdar do kronanja. Proti njemu so bili vsi — parlament in ljudstvo — moral je izginiti: na skrivnostni način so ga v londonskem Towerju ubili.

Karla I. je revolucija obsodila na smrt, ker je bil katoličan. Njemu je sledila diktatorska Cromwellova republika. Njegov sin James II. se je moral tudi zaradi svojega katoličanstva umakniti leta 1689 pred Viljemom Oranskim.

To so bili kralji iz yorške, tudorske in Stuartorske dinastije. Vsi so morali plačati svoj davek »okrutnim spletkam baronov ali množic«, kakor je to stvar označil Shakespeare.

Toda iz takega razloga ni odšel nobeden, kakor Edvard VIII., s katerim se je usodi oddolžila sedanja dinastija.

Vendar so odstavili Angleži večino vladarjev bolj po krivici, kakor pa bi bili Edvarda VIII.

Jakobu Jamesu II., ki je 1688 vrgel žezlo v Temzo in zapustil Anglijo, so sestavili takle odstopni zakon, ki so ga prebrali po vseh londonskih oghi:

»Kralj Jakob II. je skušal kršiti ustavo kraljestva s tem, da se je odrekel pogodbi, ki veže ljudstvo in kralja. Po nasvetu jezuitov in drugih malo priporočljivih oseb je prestopal osnovne zakone; s tem se je sam izbrisal iz državljanstva in odstopil. Njegov prestol je prazen.«

Torej so bili že tedaj vsega krivi jezuiti... Pri Edvardu VIII. vsaj tega ne bo mogoče trditi.

Kralji, ki so v tem stoletju odstopili

V zadnjih petindvajsetih letih je vsega skupaj odstopilo, kakor kaže zgodovina, dvanajst vladarjev na svetu, če odštejemo neguša. To so bili:

12. februarja 1912 je odstopil cesar Pu-Yi kitajski.

15. marca 1917 se je odpovedal ruski car Nikolaj II.

3. oktobra se je umaknil s prestola bolgarski kralj Ferdinand I.

9. novembra 1918 je pobegnil iz Nemčije cesar Viljem II.

Isti dan je šel v zatišje tudi saški kralj Friderik Avgust III.

12. novembra 1919 je podpisal svoj odstop Karl I. habsburški.

22. novembra 1918 je odstopil veliki vojvoda badenski Friderik II.

užaljenimi ustnimi koti, ki je nad njimi strmle okrogli monokel. Jemal je steklenice, kakor da se je dotikal neprijetnih predmetov, se smukal med njimi, jih iskal in izbral in vsakokrat stresel določeno količino v posodo; to je šlo zelo hitro. Ko je bil gotov, je dal posodo človeku, ki je bil poleg njega: »Stresi!« Potem pa je pokazal na skupino kozarcev na zidni polici: »To-le!« je dejal. Četudi je cocktail že bil pripravljen, je še vedno stal za barsko mizo.

»Ali boste kar na oni strani ostali?« je vprašal Brede.

Rist se je nagnil do njega.

»Seveda,« je dejal, »in to iz posebnega vzroka. Udeleževati se bom za barsko mizo zato, da bom imel pregled čez vse prostore. Nikar se ne obračajte, gospoda. V tem trenutku je prišel mr. Johnson. In svojega prijatelja, signor Vittorija ima s seboj.

Videlo se je, da ta vest niti najmanjšega vtisa ni napravila na Bredeja, kar naprej je čeljustal z Ido. Stefan Brede se je prav zares začel udvarjati dekletu iz bara, četudi na šaljiv način. Bila pa je podoba, da se le z velikim premagovanjem žrtvuje. Njegov drzen izlet v svet vljudnosti je imel na sebi nekaj neizrekljivo nerodnega, v njegovem smehljanju je bila skrita tista mukotrpna veselost, kakor je značilna za nespretno začetnike in za tiste, ki le po sili in iz zunanjih razlogov igrato svojo vlogo. Mala Ida pa je že mislila, da je sestrelila ptica, in je bila vsa iz sebe. Njen

»medvedek« jo je čisto začaral, zdaj ni bila le uboga deklica iz bara, ki vsa presrečna voha stotake, njeno veselje je bilo marveč popolnoma resnično in pošteno, pač pa seveda štorljasto vihravo, skoraj brezmejno. Njena strast se je prebudila: če bi se ji zdaj kaj postavilo na pot, bi se v njej pokazala tigrica z dolgimi kremplji.

Rist jima je obrnil svojo težko in resno konjsko glavo.

»Bodi, kjer si, neumno fante,« je rekla, kakor da bi hotela braniti svojo lastnino, »to je iz drugega lesa, kakor vi vsi skupaj.«

Rist je pogledal barona, ta pa je prikimal:

»Oh, te ženske, ženske!«

In Ida je zopet zavzela svojega medvedka. Rist je slišal, kako je govorila:

»Kdaj pa se odpelješ? Kmalu? Ali res kmalu? Jutri? Kam pa se odpelješ? Proti jugu? Oh, proti jugu! Paris in London in Carigrad. Veš kaj, potem me pa moraš s seboj vzeti, ali slišiš? Lahko mi verjameš, da bom spodobna, ves dan se bom znala prav obnašati.«

Brede ji je v šali pogladil podbradek. »Podbradek ji gladi,« je dejal Rist sam pri sebi, »kaj hudiča, naj to pomeni?« V hipu pa se mu je zjasnilo. V velikem stenskem zrcalu je Brede opazil, da je izpostavljen Johnsonovi pazljivosti. Brede je hotel vzbuditi vtis, da je nenavadno dobre volje in da je prišel pač zato, da se porazveseli. Ristov pogled je pod

ga je Venizelos izdal, sta kovala načrte s kraljem Konstantinom.

Za to zamisel je žrtvoval milijone in žrtvoval armade.

Toda v Mali Aziji se je dvignil majhen general, doma iz nekakega macedonskega gnezda, in mu zastavil pot: Mustafa Kemal, ki je grške osvojevalce pogнал v morje. Z njimi se je potopila tudi fantastična zamisel Zaharovega življenja.

Tedaj je začel iskati zadnje tolažbe. Zastonj. Poročil se je z žensko, ki jo je ljubil vse svoje življenje. To je bila Maria del Pilar, markiza Villafraña, princesa Burbonska.

Ta, kakor kip lepa španjolka kostanjevih, vlažnih, lesketajočih se oči, mu je trideset let služila za mešetarko, branjevko, agentko. Zdjaj je hotel za plačilo osrečiti.

Prazno prizadevanje! Maria del Pilar je umrla nekaj mesecev po poroki.

V smrti je imel uspeh — s strojnico. V življenju dva velika neuspeha — z zamisljo in z ljubljeno žensko.

To je bila usoda krvavega milijarderja Bazila Zaharova.

2. decembra 1918 je odšel v predčasni pokoj württembergski kralj Viljem II.

Jurij II. grški je odšel iz Aten in z grškega prestola 18. dec. 1923.

Kralja Amanullaha afganistanskega je vrgla s prestola zarota 21. januarja 1929.

Prajadhipok, kralj siamski, pa se je moral odpovedati kroni 2. marca 1935.

Bivši španski kralj Alfonz XIII. pa ni podpisal nobene listine o odstopu, ko je moral leta 1931 zapustiti svojo državo.

Torej je bilo to stoletje do kraljev in cesarjev krutejše, kakor vsa prejšnja...

Odstop angleškega kralja in Hotentoti

Vemo, da je mnenje prebivalcev angleške svetovne države glede odstopa Edvarda VIII. bilo in je še zelo deljeno. Lahko rečemo, da jih je morda polovica, ki mislijo, da bi bilo treba bivšemu kralju za vsako ceno preprečiti, da bi »živel svoje življenje«.

Spet drugi so drugega prepričanja. V nekaterih dominijonih so londonsko vlado kar brez vseh pomislekov hoteli za »kabinet starih bab«. To je razumljivo — dominijoni so dosti mlajše pokrajine kakor mati Evropska Anglija. Mlajša je tudi njihova morala, zlasti tam, kjer v kolonijah prevladujejo domačini. Avstralija, južna Afrika, Nova Zelandija so se obojevalje, ali bi zavzele tako puntarsko stališče kakor g. Baldwin in njegovi ministri.

Veliki kolonialni dnevniki kakor »Cape Argus« v Capetownu, »Sidney Sun« v Avstraliji, »Montreal Star« v Kanadi, »India Times« v Bombayu stoji na strani vlade, je treba priznati, da se ljudstvo z neiskrenostjo zavzema za Edvarda VIII. Te simpatije kažejo včasih naravnost smešne oblike.

Najzgovorneje priča o tem brzojavka, ki jo je iz Kokstadta, prestolnice Gast-Grigualandaa, dobil pred nekaj dnevi bivši kralj. V tem mestu in pokrajini prebivajo z belo krvjo pomešani potomci Hotentotov, ki so vzgojeni v angleških šolah in angleškem duhu.

Ti Hotentoti so brzojavili Edvardu VIII., da »spreklinjajo hudobne šole in mu bodo za poroko poslali najlepšega cvetja«.

Glas ljudstva pa res ni zmeraj glas božji...

Gospodinja služkinji: »Prinesite mi tri vstopnice po 25 Din za gledališče.«

Služkinja se vrne: »Gospa, po 25 dinarjev so vse vstopnice že prodane. Prinesla sem jih kar 25 po 3 dinarje.«

Ne samo čaj...
„Naš čaj“
je najboljša domača
zeliščna krepljena pijača.
NAS ČAJ dobite v spec. trgovinah.
KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI.

Španec Don Juan de la Cierva, izumitelj letala s krili, podobnimi lopatam mlina na veter. Pred kratkim se je pri letalski nesreči na Angleškem ubil.

Obvestila

Odslek brezposelnih učiteljskih abiturijentov, sek. oja JUU v Ljubljani sklicuje sestanek vseh učiteljskih abiturijentov 20. decembra v prostorih sekcije JUU (Ljubljana, Františkanska ulica 6). Na programu je zanimivo strokovno predavanje in razgovor o raznih težavah. Na vsak način naj se udeležijo sestanka vse prijavljene tečajnice, da dobe pred pričetkom tečaja zadnje informacije.

Najboljše inštruktorice preskrbite svojim otrokom, ako se obrnete na odslek brezposelnih učiteljskih abiturijentov. Poučajo otroke osnovne in mešanske šole. Posebno dobro pa pripravljajo za sprednji izpit v gimnazijo. Ker so to moči pripravljene za šolsko delo samo, vam je uspeh zagotovljen. Vsa obvestila, pisma in ustmena, sprejema OPJA Františkanska ulica 6/I. Uradne ure vsak delavnik od 10-12 dopoldne.

Seja karitativnih organizacij. Mestno poglavstvo razglašajo, da se bo vršila seja zastopnikov karitativnih in drugih organizacij radi določitve načina skupnega božičnega obdarovanja siromakov v mestni sejni dvorani v torek, dne 15. decembra ob 5 popoldne. Važno je, da se udeležijo te seja zastopniki vseh onih organizacij, ki so sodelovale na dosedanjih sestankih. Posebnih vabil mestno poglavstvo ne bo pošiljalo.

Pisarna Bolniške blaginje mestnih namestnikov ljubljanskih bo poslovala od točka, dne 15. decembra leta 1936 dalje v prostorih personalnega oddelka, odn. Mestne delavske zavarovalnice v poslojup mestnega poglavstva na Mestnem trgu št. 27/1, soba št. 15 Telefon št. 30-22, interna številka 17. — Nakaznice za vse vrste razpisovanja se bodo izdajale vsak delavnik od 8 do pol 12.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20 uri.

Ponedeljek, 14. decembra: Zaprt.

Torek, 15. decembra: Zaprt.

Sreda, 16. decembra: »Tudi Lela bo nosila klobuke.«

Red A.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Ponedeljek, 14. decembra: Zaprt.

Torek, 15. decembra: Seviljski brivec. Red B.

Sreda, 16. decembra: La Boheme. Red Sreda.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki slane mesečno samo 10 Din

Ponedeljek, 14. decembra: 12.00 Zvoki iz daljnih dežel (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, sporod. obvestila — 13.15 Koncert baladne godbe (plošče) — 14.00 Vreme, boza — 18.00 Zdravniška ura: O prehrani sploh: Življenje in stradanje in obilju (g. dr. A. Breclj) — 18.20 Veseli dnevi v Kijevu, venček ukrajinskih pesmi (plošče) — 18.30 Slovenska narodna pesem (g. France Marolt) 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Početki narodno-političnega življenja v Podravju (Franjo Baš, prof.) — 19.50 Zanimivosti — 20.00 Prenos koncerta Ljubljanskega godalnega kvarteta (Mozart, Zebre, Grieg) — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Zvoka v oddih (igra radijski orkester)

Drugi programi

Ponedeljek, 14. decembra. Belgrad: 20 Opera. — Zagreb: 20 Komorni trio. — 20.20 Vokalni koncert. — 20.50 Trio — 21.30 Radijski orkester. — 22.30 Jazz. — Dunaj: 20 Božične pesmi. — 21 Italijanske narodne. — 22.30 Violončelo. — 23.15 Plesne plošče. — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba. — 20.40 Narodna in postra glasba. — 22.15 Orkestralni koncert. — Rim-Bar: 20.40 Violina. — 21.30 Igra. — Praga: 19.30 Laska glasba. — 20.55 Simfonični koncert — 22.15 Violina — 23 Orgle. — Varšava: 20 Orkestralni koncert. — 21 Igra. — 21.30 Vokalni koncert. — 22 Simfonični koncert. —

Sven Elvestad:

24

Zlodej se dolgočasi

Vsi trije gospodje so se napotili v smeri proti stolčkom pred barsko mizo, in majhno dekle za mizo je zasijalo od sreče. Brede je razbiral v njenih očeh vprašanje, ki ga je postavila.

»Sampanjca ne bomo zaenkrat,« je odgovoril, »kaj pa, če bi raje cocktail, dragi Rist? Kako se že pravi tistemu, ki ste ga predlagali danes opoldne? Zvenelo je kakor ime borznega papirja.«

»Z. S. D.,« je odgovoril Rist, »toda moram ga kar sam zmešati.«

Stopil je za barsko mizo in zahteval različne steklenice s polic. In ko je stal s svojim lesenim, skoraj omejenim in brezizraznim obrazom za steklenkami, ki so sijale v raznih barvah, je predstavljal tip pravega pravcatega mešalca pijač za barsko mizo, ki bi ga znameniti evropski bari mogli dolgo iskati, in ki si ga pravi angleški pivec tako dolgo želi. Od alkohola zastrupljen, nabuhnen, dobrodušen mešalec pijač za barsko mizo ga pretresa kakor vedežna vsiljivost. Rist se je pravzaprav prilegal sleherni življenjski ravnni, zato, ker je bil vedno on sam. Eden njegovih odihov so bile plezalne ture, kadar se je oklepal zarjavelega križa na vrhu Jungfrau in strmle preko samotnih alpskih širjav, je imel skoraj isti obraz, kakor če bi pripravljaj Z. S. D.: to je bil brezizrazen obraz z globoko visečimi in